

SVEA HOVRÄTT
060102

DOM
2016-06-20
Stockholm

Mål nr
M 632-16

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Statens va-nämnds slutliga beslut 2015-12-28 i mål Va 292/12 m.fl., se bilaga A

KLAGANDE

1. Västervik Miljö & Energi AB, Box 25, 593 21 Västervik
2. Västerviks kommun, 593 80 Västervik

Ombud för 1 och 2: Advokaten Rita Lord, Sandavägen 51, 645 93 Strängnäs

MOTPARTER

1. Ulf Alnefjord, Lilla Örserum 3, 593 93 Västervik
2. Pia Nimmerfalk, Lilla Örserum 3, 593 93 Västervik
3. Stein Andersson, Romershem, 593 93 Västervik
4. John Lodin, Åkerhielmsgatan 25, 167 33 Bromma
5. Katarina Lodin, Åkerhielmsgatan 25, 167 33 Bromma
6. Gun Vahlström, Hästhagsvägen 9, 593 93 Västervik
7. Magnus Skoog, Karl Dahlgrensgatan 14 A, 582 28 Linköping
8. Susann Skoog, Karl Dahlgrensgatan 14 A, 582 28 Linköping
9. Nina Silverdahl, Strömsgatan 7, 593 30 Västervik
10. Hans Andersson, Hästhagsvägen 27, 593 93 Västervik
11. Mikael Andersson, Mjösjövägen 12, 593 93 Västervik
12. Ingrid Bjerman, Hästhagsvägen 3, 593 93 Västervik
13. Maria Björkeborn, Hästhagsvägen 10, 593 93 Västervik
14. Anders Blixt, Mjösjövägen 4, 593 93 Västervik
15. Roland Brinkebäck, Enhagsvägen 18, 589 43 Linköping
16. Birgitta Ek, Löberöds Säteri, 241 61 Löberöd

Dok.Id 1276840

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50 E-post: svea.avd6@dom.se www.svea.se	08-561 675 59	måndag – fredag 09:00-15:00

17. Lennart Ek, Löberöds Säteri, 241 61 Löberöd
18. Olle Elisson, Jennyvägen 11, 593 43 Västervik
19. Ewa Garplind, Tegnérgatan 8 A, 632 28 Eskilstuna
20. Karin Garplind, Västrum Kyrkviken, 590 93 Gunnebo
21. Peter Gustafsson, Hästhagsvägen 19, 593 93 Västervik
22. Jörgen Gustavsson, Enspännargatan 28, nb, 165 57 Hässelby
23. Eva Gyhlenius-Grauers, Tunvägen 35, 3 tr, 170 68 Solna
24. Bibbi Gyllenius, Hästhagsvägen 1, 593 93 Västervik
25. Christoffer Henningsson, Hästhagsvägen 20, 593 93 Västervik
26. Benoni Ingelsjö, Mårdstigen 13, 590 90 Ankarsrum
27. Sara Ingelsjö, Mårdstigen 13, 590 90 Ankarsrum
28. Svante Joelson, Dr Lindhs gata 3, 413 25 Göteborg
29. Kenneth Johansson, Storgatan 65, 577 30 Hultsfred
30. Leif Johansson, Gransbovägen 1, 571 64 Sandsjöfors
31. Urban Johansson, Sibyllegatan 4, 593 52 Västervik
32. Tom Josefsson, Hästhagsvägen 29, 593 93 Västervik
33. Ingemar Karlsson, Söderbergavägen 35, 163 46 Spånga
34. Miriam Kindh, Hästhagsvägen 29, 593 93 Västervik
35. Anita Källströmer, Karlbergsvägen 40, 113 27 Stockholm
36. Curt Källströmer, Karlbergsvägen 40, 113 27 Stockholm
37. Kerstin Liedberg, Sillgatan 8, 593 40 Västervik
38. Karin Lindgren, Mjösjövägen 16, 593 93 Västervik
39. Eva Losman Ragnå, Storskogsvägen 39, 141 39 Huddinge
40. John Lundqvist, Johannesfredsvägen 36, 168 68 Bromma
41. Maria Lundqvist, Trastsångsvägen 79, 585 65 Lingham

42. Vera Malmlöf, Östersjövägen 81 A, 593 53 Västervik
43. Christa May, Hästhagsvägen 14, 593 93 Västervik
44. Lars-Inge Nilsson, Axhultsvägen 6, 590 90 Ankarsrum
45. Lisbeth Nilsson, Hästhagsvägen 16, 593 93 Västervik
46. Eva Nilzén, Hästhagsvägen 31, 593 93 Västervik
47. Johan Petrén, Hästhagsvägen 10, 593 93 Västervik
48. Arne Ragnå, Strandvägen 1 B, 593 30 Västervik
49. Lars Ragnå, Götgatan 60, 118 26 Stockholm
50. Irene Schützler, Prästskogsvägen 9 B, 141 43 Huddinge
51. Maria Sjöblom, Mjösjövägen 3, 593 93 Västervik
52. Elisabeth Sjöstrand, Hästhagsvägen 2, 593 93 Västervik
53. Catrin Ställborn, Ektunavägen 3, 589 33 Linköping
54. Jan Ställborn, Ektunavägen 3, 589 33 Linköping
55. Boel Svedrin, Kollebergavägen 20, 264 52 Ljungbyhed
56. Peter Svedrin, Kollebergavägen 20, 264 52 Ljungbyhed
57. Birgitta Wallin, Herberts väg 7, 610 73 Vagnhärad
58. Conny Åsberg, Hästhagsvägen 14, 593 93 Västervik
- Ombud för 5 och 10–58: Hans Ellervik, Lindödjupsvägen 1, 593 93 Västervik

SAKEN

Anläggningsavgift (särtaxa)

HOVRÄTTENS DOMSLUT

1. Hovrätten fastställer Statens va-nämnds beslut.
 2. Hovrätten avslår Västervik Miljö & Energi AB:s och Västerviks kommuns yrkande om ersättning för sina rättegångskostnader hos hovrätten.
 3. Hovrätten avvisar Hans Ellerviks huvudmäns yrkande om ersättning för sina rättegångskostnader i Statens va-nämnd.
-

YRKANDEN I HOVRÄTTEN

Västerviks kommun (kommunen) och **Västervik Miljö & Energi AB** (VMEAB) har yrkat att hovrätten ska ändra Statens va-nämnds (Va-nämndens) beslut i punkten 1 så att särtaxa kan tillämpas i avgiftsuttaget från fastigheterna i Hästhagenområdet (va-utbyggnad E1).

Kommunen och VMEAB har yrkat ersättning för sina rättegångskostnader hos hovrätten.

Kommunen och VMEAB har bestritt Hans Ellerviks huvudmäns krav på ersättning för sina processkostnader i Va-nämnden.

Hans Ellerviks huvudmän har bestritt ändring.

Hans Ellerviks huvudmän har yrkat ersättning för sina rättegångskostnader i Va-nämnden.

Magnus Skoog och **Susann Skoog** har bestritt ändring samt bestritt klagandens begäran om ersättning för rättegångskostnader.

UTVECKLING AV TALAN I HOVRÄTTEN

Kommunen och **VMEAB** har uppgett i huvudsak följande till stöd för sin talan.

Va-nämnden har felaktigt brutit loss Hästhagenområdet från hela särtaxeområdet Horn i sin bedömning. Den beslutade särtaxan har hela området Horn som beräkningsunderlag, vilket inkluderar Hästhagenområdet. Benämningen E1 är endast en beteckning för en utbyggnadsetapp i det totala särtaxeområdet Horn. Nästa utbyggnadsområde i särtaxeområdet Horn, E2, är nu färdigupphandlat och klart för byggstart.

Va-nämndens bedömning att fastighetsunderlaget för särtaxa i hela särtaxeområdet Horn ska beräknas på 1 100 fastigheter är felaktig. Kommunen och VMEAB menar att särtaxan har beslutats på ett fastighetsunderlag om 857 fastigheter, i vilken även exploateringsfastigheter ingår till cirka hälften. Dessa 426 exploateringsfastigheter och även Va-nämndens tillagda 254 exploateringsfastigheter ingår ännu inte i verksamhetsområdet för den allmänna va-anläggningen, men kommunen har ändå valt att ha med dessa 426 exploateringsfastigheter i beslutsunderlaget för särtaxa. Dessa exploateringsfastigheter är också de som bedöms vara realistiska inom en tioårsram, vilket är en överblickbar tid. De ytterligare 254 exploateringsfastigheter som Va-nämnden räknar in, ser inte kommunen som realistiska inom en tioårsram. Om hänsyn tas till en längre tid, leder det till en större osäkerhetsfaktor och i slutändan till en eventuell ekonomisk belastning på resten av va-kollektivet.

Det är vidare märkligt att Va-nämnden gör en bedömning om totalantalet fastigheter för hela särtaxeområdet Horn och applicerar detta på bedömningen om tillämpning av särtaxa på fastigheterna i Hästhagenområdet, när den i övrigt endast fokuserar på lokala förhållanden i Hästhagenområdet i sin bedömning om giltiga särförhållanden.

När det gäller Hans Ellerviks huvudmäns krav på ersättning för sina processkostnader i Va-nämnden föreligger det inte några sådana särskilda skäl i där prövat ärende att frånga grundregeln vid prövning i Va-nämnden om att varje part bär sina egna kostnader.

Kommunen och VMEAB har till stöd för sin talan även hänvisat till skriftlig bevisning.

Hans Ellerviks huvudmän har till stöd för sin talan uppgett i huvudsak följande.

Fastighetsunderlaget för särtaxa ska beräknas på 1 100 fastigheter, eftersom det i en fördjupad översiktsplan som antagits av kommunfullmäktige framgår att totalt ca 1 100 abonnenter skulle kunna komma att anslutas via den överföringsledning som anläggs för Hornslandet. Någon ändring av översiktsplanen har inte gjorts. De vill

även understryka Va-nämndens uttalande i det överklagade beslutet angående diskussionen om kostnadsskillnader mellan normaltaxa och verklig kostnad.

Magnus Skoog och **Susann Skoog** har till stöd för sin talan uppgett i huvudsak följande.

Det föreligger inte särskilda omständigheter eller beaktansvärda skillnader på Hästhagen relativt Västerviks kommun eller Småland i övrigt. Beräkningsunderlaget från Hästhagenområdet visar att så inte är fallet. Hornslandet är ett mycket stort område med många olika terrängtyper. Hästhagenområdet består mest av sommarstugor med relativt lågt värde. Då området ligger mycket nära befintligt stadsnät är förutsättningarna för utbyggnad helt annorlunda än för t.ex. Horns udde som ligger mer än fem kilometer längre ut. Närheten till befintligt stamnät gör att området blir mycket billigare att bygga ut.

Likhetsprincipen kan inte tillämpas på sätt som kommunen gjort, utan går ut på att alla kommuninvånare betalar samma taxa. Hornslandet bör rimligen falla utanför ramen för vad som betraktas som ett geografiskt begränsat område. Projektet kommer inte att bli färdigt i tid för att kunna användas som underlag för att legitimera särtaxekostnaden. De faktiska kostnader som hittills redovisats är för små i förhållande till den beräknade totalkostnaden på 110 miljoner kronor, vilket betyder att utfallet kan bli 80 miljoner kronor lika väl som 110 miljoner kronor. Kalkylerna är inte tillräckligt underbyggda för att kunna användas som beräkningsgrund för särtaxa. Om fördelningen av kostnader på dagens fastighetsägare, exploatörer och eventuell vidare utbyggnad till Idö blir rättvis finns det heller inte behov för särtaxa. Dessutom har den fasta anslutningsavgiften höjts sedan år 2012.

Kommunen borde ha bekostat de extrakostnader på 28 580 kr som uppkommit på grund av anslutning av LTA-enhet och pump med pumpsump på deras tomt. Det är inte rimligt att de måste gräva, installera och underhålla en pumpstation som inte skulle behövas för deras fastighet.

HOVRÄTTENS DOMSKÄL

Frågan i sak

Hovrätten har först att ta ställning till om Va-nämnden har haft skäl för att i sin bedömning av om det har funnits förutsättningar för särtaxa för de i målet aktuella fastigheterna, begränsa sin prövning till förhållandena för dessa eller om bedömningen rätteligen skulle ha gjorts med hela särtaxeområdets Horns förhållanden och faktiska utbyggnadskostnad som grund. Hovrätten gör följande bedömning i denna del. Samtliga ansökningar som ligger till grund för prövningen i detta mål avser fastigheter inom Hästhagenområdet, som utgör det område inom särtaxeområdet Horn där utbyggnad genomförts och för vilket faktiska kostnader redovisats (etapp 1). Ansökningar avseende fastigheter inom övriga särtaxeområdet (etapp 2) avvisades av Va-nämnden i ett beslut den 8 maj 2015. Med hänsyn till dessa förhållanden finner hovrätten att Va-nämnden har haft fog för att begränsa sin prövning på sätt som gjorts, det vill säga till de förhållandena som gäller för de fastigheter som omfattas av prövningen i detta mål.

När det därefter gäller frågan om vilket underlag som ska ligga till grund för beräkningen av ledningslängd per fastighet, finner hovrätten att avseende ledningslängden (A) får det anses klart att denna ledning kommer att betjäna både Hästhagenområdet (etapp 1) och det kommande övriga särtaxeområdet (etapp 2). Va-nämnden har därför haft fog för att i sin bedömning utgå från totalantalet fastigheter för hela särtaxeområdet Horn vid denna bedömning. Va-nämnden har även haft fog för att ta den bedömning som gjorts i översiktsplanen som utgångspunkt för hur många abonnenter sträcka (A) på ledningslängden kommer att betjäna. Hovrätten finner dock här skäl att notera att skillnaden mellan att i beräkningen utgå från ett underlag om 857 abonnenter i stället för ca 1 100 abonnenter endast är marginell och därför inte påverkar bedömningen. I övrigt instämmer hovrätten i de bedömningar som Va-nämnden gjort avseende ledningslängd per fastighet och frågan om andra omständigheter för särtaxa förelegat. Vad kommunen och VMEAB anfört föranleder ingen annan bedömning.

Sammanfattningsvis instämmer hovrätten i den bedömning som Va-nämnden har gjort om att det saknas skäl för särtaxa. Va-nämndens beslut ska därmed fastställas.

Frågan om rättegångskostnader

Vid denna utgång av sakfrågan i målet och då något skäl att frångå huvudregeln i 18 kap. 1 § rättegångsbalken – att part som tappar målet ska ersätta motparten hans rättegångskostnad – inte heller har framkommit, ska kommunens och VMEAB:s yrkande om ersättning för sina rättegångskostnader avslås.

Hans Ellerviks huvudmän har yrkat ersättning för sina rättegångskostnader i Va-nämnden. Av uppgifter i målet framgår att något sådant yrkande inte framställts i Va-nämnden utan först i hovrätten. Hovrätten kan därför inte pröva yrkandet, som därmed ska avvisas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B

Överklagande senast 2016-07-18

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Henrik Löv, Johan Svensson, referent, och Malin Wik samt tekniska rådet Dag Ygland.

Föredraganden har varit Erica Ehne

Aktbilaga 12
Del nr 1-2

STATENS VA-NÄMND

BESLUT

2015-12-28
Stockholm

BVa 164

Va 292/12 m.fl.

SVEA HOVRÄTT
060102INKOM: 2016-06-20
MÅLNR: M 632-16
AKTBIL: 23

- SÖKANDE**
1. Eva Nilzén (Va 292/12)
Hästhagsvägen 31
593 93 Västervik
 2. Peter och Boel Svedrin (Va 191/12)
Valhallagatan 1
264 38 Klippan
 3. Eva Gyhlenius-Grauers (Va 192/12)
Tunvägen 35, 3 tr
170 68 Solna
 4. Elisabeth Sjöstrand (Va 361/12)
Ullevi
594 91 Gamleby
 5. Maria Björkeborn (Va 193/12)
och Johan Petrén
Hästhagsvägen 10
593 93 Västervik
 6. Svante Joelson (Va 194/12)
Dr Lindhs gata 3
413 25 Göteborg
 7. Benoni och Sara Ingelsjö (Va 195/12)
Mårdstigen 13
590 90 Ankarsrum
 8. Bibbi Gyllenius (Va 196/12)
Hästhagsvägen 1
593 93 Västervik
 9. Ingrid Bjerman (Va 197/12)
Hästhagsvägen 3
593 93 Västervik
 10. Jörgen Gustavsson (Va 198/12)
Enspännargatan 28, nb
165 57 Hässelby

11. Lisbeth Nilsson (Va 199/12)
Hästhagsvägen 16
593 93 Västervik
12. Conny Åsberg (Va 200/12)
och Christa May
Hästhagsvägen 14
593 93 Västervik
13. Olle Eliasson (Va 201/12)
Jennyvägen 11
593 43 Västervik
14. Birgitta Wallin (Va 202/12)
Herberts väg 7
610 73 Vagnhärad
15. Lennart och Birgitta Ek (Va 203/12)
Löberöd Säteri
240 33 Löberöd
16. Peter Gustafsson (Va 204/12)
Hästhagsvägen 19
593 93 Västervik
17. Kenneth Johansson (Va 205/12)
Hedenbergsgatan 17
577 30 Hultsfred
18. Christoffer Henningsson (Va 206/12)
Hästhagsvägen 20
593 93 Västervik
19. Maria och John Lundqvist (Va 362/12)
Idrottsgatan 6
593 50 Västervik
20. Karin och Ewa Garplind (Va 207/12)
Törevägen 31
741 42 Knivsta
21. Hans Andersson (Va 208/12)
Hästhagsvägen 27
593 93 Västervik
22. Tom Josefsson (Va 209/12)
och Miriam Kind
Hästhagsvägen 29
593 93 Västervik

23. Lars Ragnå, Arne Ragnå och Eva Losman Ragnå
Strandvägen 1 B
593 30 Västervik (Va 210/12)
24. K. Liedberg, I. Karlsson, K. Lodin och I. Schützler
Sillgatan 8
593 40 Västervik (Va 211/12)
25. Maria Sjöblom
Mjösjövägen 3
593 93 Västervik (Va 212/12)
26. Anders Blixt
Mjösjövägen 4
593 93 Västervik (Va 213/12)
27. Lars-Inge Nilsson
Axhultsvägen 6
590 90 Ankarsrum (Va 214/12)
28. Urban Johansson
Sibyllegatan 4
593 52 Västervik (Va 215/12)
29. Mikael Andersson
Mjösjövägen 12
593 93 Västervik (Va 363/12)
30. Leif Johansson
Gransbovägen 1
571 64 Sandsjöfors (Va 216/12)
31. Karin Lindgren
Mjösjövägen 16
593 93 Västervik (Va 217/12)
32. Anita och Curt Källströmer
Karlbergsvägen 40
113 27 Stockholm (Va 218/12 och 219/12)
34. Vera Malmlöf
Östersjövägen 81 A
593 53 Västervik (Va 324/12)
35. Roland Brinkebäck
Enhagsvägen 18
589 43 Linköping (Va 325/12)

36. Jan och Catrin Ställborn (Va 326/12)
Ektunavägen 3
589 33 Linköping

Ombud för 1-36:
Hans Ellervik
Lindödjupsvägen 1
593 93 Västervik

31/12-15 delg.

37. Magnus och Susann Skoog (Va 288/11) *delg. 30/12-15*
Karl Dahlgrensgatan 14 A
582 28 Linköping

38. John och Katarina Lodin (Va 290/11) *delg. 29/12-15*
Åkerhielmsgatan 25
167 33 Bromma

39. Gun Vahlström (Va 294/11) *delg. 30/12-15*
Hästhagsvägen 9
593 93 Västervik

40. Ulf Alnefjord och Pia Nimmerfalk (Va 348/11) *delg. 30/12-15*
Lilla Örserum 3
593 93 Västervik

41. Stein Andersson (Va 349/11) *delg. 30/12-15*
Romershem
593 93 Västervik

42. Nina Silverdahl (Va 351/11)
Strömmsgatan 7
593 30 Västervik

MOTPART

1. Västerviks kommun
593 80 Västervik

2. Västervik Miljö & Energi AB
Box 25
593 21 Västervik

Ombud: Advokaten Rita Lord,
Lords Advokatfirma AB
Sandavägen 51
645 93 Strängnäs

30/12-15 delg.

SAKEN

Anläggningsavgift (särtaxa)

VA-NÄMNDENS AVGÖRANDE

1. Va-nämnden fastställer att sökandena inte är skyldiga att betala avgifter enligt den av Västerviks kommun den 28 november 2011 antagna särtaxan.
2. Va-nämnden lämnar det av Magnus och Susann Skoog framställda yrkandet om ersättning för extra kostnader i samband med anslutning av LTA-enhet utan bifall.
3. Va-nämnden lämnar det av John och Katarina Lodin framställda förstahandsyrkandet utan bifall.
4. Va-nämnden avvisar det av John och Katarina Lodin framställda andrahandsyrkandet.

BAKGRUND

Efter beslut i maj 2011 av kommunfullmäktige i Västerviks kommun kom det område inom kommunen som kallas Hornslandet att till del ingå i kommunens verksamhetsområde för vatten och spillvattenavlopp (se beslutsbilaga 1). I november samma år beslutade kommunfullmäktige särtaxa med högre avgifter för denna del av verksamhetsområdet.

Inom Hornslandet beräknas antalet fastigheter komma att uppgå till totalt knappt 900 inom en snar framtid. Antalet fastigheter inom den del av Hornslandet som nu hör till verksamhetsområdet beräknas enligt av kommunen ingiven särtaxeutredning till totalt strax över 400. Verksamhetsområdets utsträckning framgår av bilagda två kartor som hör till kommunfullmäktiges beslut.

Utbyggnaden inom verksamhetsområdet har delats upp i olika etapper (E1 och E2) vilkas utsträckning framgår av bilfogad karta (se beslutsbilaga 2). Det kan noteras att de färglagda områdena är större än verksamhetsområdet såsom det framgår av ovan redovisade kartor.

Den på sistnämnda kartan gulmarkerade etappen E1 avser i huvudsak det område som kallas Hästhagssjön vilket innehåller drygt 40 fastigheter. Denna etapp är färdigutbyggd. Inom etapp E2 i vilken ingår ca 400 fastigheter befann sig utbyggnaden våren 2015 på projekteringsstadiet. Va-nämnden har i ett tidigare beslut den 8 maj 2015 avvisat drygt 300 ansökningar som avsåg etapp E2.

De ansökningar som prövas i detta beslut gäller bara fastigheter som ligger inom etapp E1. Sökandena har med hänvisning till att de äger fastigheter inom området begärt prövning.

YRKANDEN

Va 292/12 m.fl. (dvs. sökandena nr 1-36)

Eva Nilzén m.fl. har i första hand yrkat att Va-nämnden ska fastställa att bolaget/kommunen inte äger rätt att tillämpa beslutet om särtaxa från den 28 november 2011 då det saknas förutsättningar för uttag av särtaxa för deras respektive fastigheter, varför de enbart ska vara skyldiga att betala normaltaxa. De har i andra hand yrkat att de enbart ska vara skyldiga att betala en reducerad

särtaxa jämkad till en skälig nivå. Dessa parter omfattades ursprungligen av en med Hans Ellervik m.fl. gemensam ansökan.

Va 288/11

Magnus och Susann Skoog har yrkat dels att normaltaxan ska tillämpas avseende deras fastighet Horn 1:321, dels att bolaget/kommunen ska förpliktas att utge ersättning med 28 580 kr för extra kostnader i samband med anslutning av LTA-enhet.

Va 290/11

John och Katarina Lodin har i första hand yrkat att fastigheterna (1:325) i etapp 1 (Hästhagen) inte behöver betala mer än vad som motsvarar fastighetens andel av kostnaderna för att ordna va-anläggningen. Procentuellt i förhållande till antalet fastigheter. I andra hand att kommunen inte ska inrätta kommunalt VA-område och att fastighetsägarna ska få möjlighet att ombesörja andra lämpliga lösningar. I tredje hand har de yrkat att Va-nämnden ska fastställa att bolaget (kommunen) inte äger tillämpa särtaxa beslutad den 28 november 2011, då det saknas förutsättningar för uttag av särtaxa för fastigheten Horn 1:325 och att normaltaxa därmed ska tillämpas. I fjärde hand har de yrkat att deras skyldighet att erlagga taxa ska begränsas till en lägre nivå, efter vad Va-nämnden må finna skäligt.

Va 294/11

Gun Wahlström har yrkat att normaltaxa ska tillämpas avseende fastigheten Horn 1:319.

Va 348/11

Ulf Alnefjord och Pia Nimmerfalk har framställt samma yrkanden som Eva Nilzén m.fl. (mål Va 292/12 m.fl.), se ovan.

Va 349/12

Stein Andersson har framställt samma yrkanden som Eva Nilzén m.fl. (mål Va 292/12 m.fl.), se ovan.

Va 351/11

Nina Silverdahl Larsson har framställt samma yrkanden som Eva Nilzén m.fl. (mål Va 292/12 m.fl.), se ovan.

Motparterna (nedan även kallade kommunen) har bestritt samtliga yrkanden.

UTVECKLING AV TALAN M.M.

Kommunen lät inför beslutet om särtaxa ett konsultföretag (WSP) utreda förutsättningarna för särtaxa för hela Hornslandet. Utredningen har fogats till detta beslut (se beslutbilaga 3). Som framgår av utredningen så baserades den på bedömningar av förväntade kostnader.

Sedan etapp E1 har byggts ut har kommunen nu redovisat faktiska kostnader m.m. Kommunen har även redovisat det faktiska utfallet när det förekomst av berg inom etapp E1. Redovisningen har fogats till beslutet (se beslutsbilaga 4). Hittills uppkomna kostnader för utbyggnaden inom Hornslandet har också redovisats i en särskild handling (se beslutsbilaga 5)

Kommunen har under handläggningen i Va-nämnden också närmare redovisat ledningslängderna för Hästhagenområdet. Den karta där detta har illustrerats har fogats till beslutet, (se beslutbilaga 6).

Kommunen har som särskilda omständigheter som skulle kunna motivera särtaxa särskilt åberopat bergförekomst och det förhållandet att det är ett omvandlingsområde som ger kostnadsfördyring i beaktansvärd omfattning. I frågan om ett omvandlingsområde kan motivera särtaxa har kommunen redovisat följande. Orsaken till att befintliga byggnader inklusive va-ledningar och anläggningar såsom el- och teleledningar fördyrar va-utbyggnaden kan åskådliggöras genom att jämföra Hornslandet med ett jungfruligt område där en va-anläggning ska ordnas. Ett jungfruligt område har ingen uppbyggd infrastruktur. Därför kan man börja med va-ledningarna som ska ligga längst ner i marken. Efter det kan man lägga ner el, tele, opto etc. och sist görs vägar, trottoarer o dyl. i ordning. Vid bergsförekomst kan sprängning genomföras utan besiktning före och efter. På Hornslandet finns redan bebyggelse med tillhörande vägar, el- och teleledningar och i många fall va-anläggningar förlagda utanför tomterna i vägar och naturområden. Även om va-huvudmannen försöker lägga de all-

männa va-ledningarna utanför vägarna är det på många sträckor för trångt för att rivning av vägen helt kan undvikas. Detta leder till kostnader för återställning av vägar som inte finns i ett nytt område där väghållaren betalar för uppförandet av vägarna. För anläggning av va finns det ingen ekonomisk vinning i att ledningarna kan förläggas i anslutning till vägar. Förbättringen av vägarna är inget som påverkas av va-utbyggnaden eftersom va-huvudmannen endast återställer till befintlig standard, om inte vägsamfälligheten betalar för en upprustning. När det gäller befintliga va-ledningar är dokumentationen på var dessa finns bristfällig, vilket leder till stor osäkerhet och fördyringar i anläggningsskedet eftersom ledningarna kommer att vara i drift. I andra etappen finns 16 gemensamhetsanläggningar för va (där större delen är gemensamhetsanläggningar för vatten). Detta och hanteringen av körplåtar är exempel på förhållanden som gör arbetet dyrare. Även om el-och tele till stor del är luftburen kommer va-utbyggnaden i konflikt med stolpar som kostar pengar att flytta. Dessutom påverkas framdriften i anläggningsskedet av allt det som ligger fysiskt i vägen, arbetsområdet blir många gånger snävare. Området ska också vara tillgängligt för trafik till och från fastigheter samt utryckningsfordon och renhållningen ska komma fram. Detta leder till att schaktningsarbetet måste bedrivas i en långsammare takt. Befintlig infrastruktur innebär också en mer komplicerad och tidskrävande projektering.

Sökandena har bestritt att det föreligger sådana särskilda omständigheter som avses i 31 § andra stycket vattentjänstlagen. Om omständigheten omvandlingsområde har sökandena anfört bl.a. följande. De vitsordar naturligtvis att Hornslandet är ett s.k. omvandlingsområde som ger vissa fördyringar jämfört med ett jungfruligt område. Det gäller för vissa av de förhållandena som kommunen beskriver. De vitsordar inte att normalförhållanden vid exploatering av va-område är jungfrulig mark, utan det finns ofta inslag av bebyggelse, vägar, el-och teleledning, antingen i mark eller luftburna. För Hornslandet är det dessutom tämligen gott om plats inom områdena, som inte karakteriseras av smala vägar eller gator inklämda mellan tomterna utan att det regelmässigt finns gott om plats bredvid vägbanorna för schaktning. LTA-tekniken kräver inte lika djupa eller breda schaktgropar, vilket reducerar många av de generella olägenheter som kommunen redovisar. Erfarenheterna i Hästhagen och Pepparängen

har visat att de olägenheter som Kommunen anger kan förekomma har varit mycket begränsade.

Sökandena i mål Va 288/11 har om sitt ersättningsyrkande anfört följande.

Bolaget ska stå för de extrakostnader som uppkommit på grund av anslutning av LTA-enhet och pumpsump på deras tomt. Kostnaden för mekanisk installation av pump/pumpsump och tillhörande elinstallation ska inte belasta dem, eftersom det inte är deras utrustning. Sammanlagt har de orsakats extrakostnader på 28 580 kr, varav 20 853 kr avser grävarbeten och mekanisk installation och 7 729 kr elinstallation.

Motparterna har om ersättningsyrkandet *i mål Va 288/11* anfört följande. Va-huvudmannens ansvar för själva pumpanordningen i ett LTA-system enligt 19§ lag (2006:412) om allmänna vattentjänster (vattentjänstlagen) innebär inte att alla kostnader som har samband med pumpen och dess installation ska ligga på va-huvudmannen. Det innebär både drift och underhåll. Lagens avsedda tekniska och ekonomiska ansvar för va-huvudmannen är avgränsat till själva LTA-pumpanordningen på fastigheten. Fastighetsägaren får därmed ansvara för och bekosta allt grävningsarbete på fastigheten, både för ledningar och för pumpgrop. Enligt 20§ vattentjänstlagen har också fastighetsägaren en skyldighet att stå för elförsörjningen av pumpanordning och ansvarar då för de elanslutningskostnader som uppkommer. Fråga om kostnadsersättning för fastighetsägarens grävarbeten och elinstallation i samband med LTA enligt 19§ vattentjänstlagen har prövats av Statens va-nämnd i beslut B Va 28, mål nr Va 301/11, beslutsdatum den 8 maj 2013.

VA-NÄMNDENS SKÄL

Enligt 31 § första stycket lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster, vattentjänstlagen, ska avgiftsskyldighet som avses i lagen fördelas mellan fastigheterna inom allmän va-anläggnings verksamhetsområde efter skälig och rättvis grund. Om vattentjänsterna för en viss eller vissa fastigheter på grund av särskilda omständigheter medför kostnader som i beaktansvärd omfattning avvi-

ker från andra fastigheter i verksamhetsområdet, ska avgifterna bestämmas med hänsyn till skillnaderna (bestämmelsens andra stycke).

Regleringen tillkom 1996 genom ändringar i dåvarande 26 § lagen (1970:244) om allmänna vatten- och avloppsanläggningar. Ändringarna innebar en kodifiering av den praxis som hade gett huvudmän för allmänna va-anläggningar rätt att tillämpa särtaxa om det finns särförhållanden som medför avsevärda skillnader i kostnaden för va-försörjningen i jämförelse med vad som i övrigt gäller inom va-anläggningens verksamhetsområde. I ett enda avseende avsåg propositionens förslag att förändra gällande rätt. Det gällde kraven på kostnadsskillnadernas storlek. Högsta domstolens praxis (jfr NJA 1993:700, I) ansågs kunna uppfattas så att en särtaxa kunde användas först när kostnadsskillnaderna var i storleksordningen 50 procent. Lagändringen syftade till att sänka detta krav. Regeringen konstaterade att så små kostnadsskillnader som 15-20 procent normalt sett inte borde utgöra tillräckliga skäl för att bestämma en särtaxa. Vid bedömningen av förutsättningarna för en särtaxa ansåg regeringen att hänsyn även borde tas till det antal fastigheter som berörs. Gäller utbyggnaden av va-anläggningen endast några få fastigheter ansågs därför att kravet på kostnadsskillnad normalt borde hållas högt och närma sig den nivå som Högsta domstolen hade godtagit. Det framhölls även att konsumentintresset innebär att det också finns en övre gräns för hur mycket den särskilda anläggningsavgiften kan få avvika från den som i övrigt gäller för den aktuella anläggningen. Detta ansågs följa av det grundläggande kravet på fördelning efter skälig och rättvis grund. Regeringen konstaterade att förutsättningarna för en särtaxa inte låter sig kvantifieras i form av en procentsats för alla situationer och att kostnadsskillnaderna måste ställas i relation till den planerade utbyggnaden. Genom att ställa kravet på kostnadsskillnader något lägre än tidigare ansågs huvudmannens möjligheter att differentiera taxan efter lokala förhållanden kunna öka. En sådan förändring antogs kunna få stor betydelse vid utbyggnad av allmänna anläggningar inom s.k. saneringsområden, dvs. äldre bebyggelseområden med bristfällig va-försörjning och där särförhållanden gör utbyggnaden särskilt kostsam. (Prop. 1995/95:188, BoU12, rskr. 268.)

Hästhagen är ett äldre bebyggelseområde. En fråga i målet är i vilken utsträckning det där finns särförhållanden som gör utbyggnaden särskilt kostsam.

Va-nämnden gör följande bedömning.

Som redovisats ovan så avsåg särtaxan hela Hornslandet med strax över 400 fastigheter. Av dessa ligger ca 400 inom etapp E2. Ansökningar som har avsett de fastigheter som finns inom detta område har Va-nämnden avvisat i maj 2015. Etapp E2 befann sig då på projekteringsstadiet. Etapp E1 har dock byggts ut och kommunen har redovisat faktiska kostnader för hittills genomförd utbyggnad.

När nu Va-nämnden tar ställning till ansökningarna från aktuella fastigheter måste prövningen begränsas till förhållandena för dessa. Prövningen liknar därför den som skulle ha blivit om taxan bara hade avsett etapp E1.

Hästhagen är ett område med tryckavloppssystem. Ledningsdragningen till området är dock ett självfallssystem. Anläggandet av ett tryckavloppssystem för att avbörda anslutna fastigheters avloppsvatten ställer sig erfarenhetsmässigt billigare än ett traditionellt självfallssystem. Trots detta har kostnaderna för utbyggnaden inom Hästhagenområdet enligt kommunen blivit så mycket dyrare än utbyggnadskostnaderna i verksamhetsområdet i övrigt att kommunen ansett sig ha grund för att påföra fastigheterna i området va-avgift enligt särtaxa.

Som framgått så förutsätter särtaxa att denna motiveras av förekomsten av särskilda omständigheter som lett till fördyring så att kostnaden för fastigheterna i området beaktansvärt avviker från kostnaden för andra fastigheter inom verksamhetsområdet.

Av den utredning som kommunen/bolaget har åberopat framgår att för etapp E1 har berg påträffats på en total sträcka om 402 meter vilket kan jämföras med det totala antalet schaktmeter som uppgår till 4 570 meter. Andelen med berg är således ca 9 procent. Redovisad jämförelse mellan schaktmängder inom etapp E1 visar att det ungefär var 1,9 procent på stamledningen, 10 procent inom området Hästhagen och 4 procent för hela etappen (se bifogad redovisning, beslutsbilaga 4). Enligt kommunen/bolaget innebär det sistnämnda att bergförekomsten längs stamledningen är drygt hälften av vad man förväntat sig och inom Hästhagen knappt en tredjedel. När det gäller verksamhetsområdet i övrigt har det redovisats att andelen bergförekomst är ca 10-15 %. I WSP:s ut-

redning från den 17 januari 2012 har andelen berg av antalet schaktmeter antagits vara 25 procent inom etapp E1 vilken siffra i WSP:s utredning den 2 februari 2012 har jämförts med nyss angivna 10-15 procent. Mot bakgrund av de nu redovisade *bergförekomsterna* har kommunen inte lyckats visa att förekomsten av berg vid utbyggnaden för etapp E1 kan utgöra ett godtagbart skäl för särtaxa.

När det gäller *överföringsledningsdragningen* till området och *den lokala ledningsdragningen* så är utgångspunkten den redovisning som kommunen lämnat i en karta m.m. (se beslutsbilaga 6). På kartan har olika delsträckor getts beteckningarna (A)–(D). Sträckan fram till E1 (A) kan utifrån lämnade uppgifter uppskattas vara ca 1,55 km lång. Fortsättningen därifrån och ner till det egentliga Hästhagenområdet (B) kan uppskattas till ca 0,7 km. Ledningsdragningen inom det egentliga Hästhagenområdet (D) synes vara ca 1,7 km. Sträckan från (C) som går i riktning mot etapp E2 torde vara ca 0,7 km.

För sträcka (A) har kommunen redovisat att den kan beräknas komma att betjäna 857 abonnenter. Av WSP:s utredning framgår dock att den fördjupade översiktsplanen anger en tillkommande exploatering som är 254 fastigheter större för hela Hornslandet. Totalt skulle 1 111 abonnenter då kunna komma att anslutas via denna överföringsledning. Expansionen bedöms av WSP ske fullt ut först på mycket lång sikt. Det lägre antalet har bedömts vara realistiskt. Bedömningen anges vara baserad på uppgifter från Samhällsbyggnadsenheten och vara en konsekvens av en politisk inriktning.

I en översiktsplan talar en kommun om hur man vill att stad och land ska utvecklas, var det kan och bör byggas, var det behövs nya vägar och cykelbanor och vilka områden som bör sparas för rekreation. Planen täcker hela kommunens yta, men kan vara mer detaljerad (fördjupad) för vissa delar. Kommunfullmäktige beslutar om antagande och ändring av översiktsplanen. (Jfr 3 kap. plan- och bygglagen).

Va-nämnden anser att den bedömning som gjorts i översiktsplanen bör tas som utgångspunkt intill dess att en ändrad bedömning görs av Kommunfullmäktige.

Vid de fortsatta bedömningarna utgår Va-nämnden därför från den sistnämnda uppgiften om drygt 1 100 fastigheter. Sträcka (A) skulle alltså fördelas på drygt 1 100 möjliga abonnenter. För sträcka (B) är det redovisade antalet abonnenter drygt 140 och för (D) 48. Uppgifterna får godtas. Vid bedömningen av rätten att debitera fastigheter inom Hästhagenområdet efter en särtaxa bör bortses från sträcka (C) som i princip uteslutande kommer att betjäna etapp E2. Den kan inte sägas ha ett egentligt samband med Hästhagenområdet och bör därför inte påverka bedömningen nu.

Ledningslängderna per fastighet inom Hästhagenområdet skulle med dessa utgångspunkter kunna uppskattas till följande. (A) $1\ 550/1\ 111 = 1,4$ meter. (B) $700/140 = 5$ meter. (D) $1\ 700/48 = 35$ meter. Totalt för området blir det då 41,4 meter. I WSP-utredningen anges de genomsnittliga ledningslängderna inom hela verksamhetsområdet vara 77,91 meter och inom hela Hornslandet 104,7 meter. Som utredningen i denna del får förstås har man vid beräkningarna lagt ihop vattenförsörjningsledningar och spillvattenledningar samt, i förekommande fall, s.k. tryckspillvattenledningar. De nu erhållna 41,4 metrarna bör därför vid en jämförelse fördubblas. Den jämförbara längden kan då uppskattas till strax under 82 meter efter korrigerings mot den redovisade total-längden 4 570 meter. *Ledningslängden* för och till Hästhagenområdet avviker då från genomsnittet för verksamhetsområdet med endast ca fem procent. Längderna kan därför inte utgöra en sådan särskild omständighet som kan motivera särtaxa. Enligt den bedömning som gjordes i WSP-utredningen (s. 12) ansågs inte de där uppskattade ledningslängderna per fastighet inom Hornslandet (etapp E1 och E2) på drygt 104 meter ensamt kunna motivera särtaxa. *Överföringsledningen* som kan antas komma att användas av drygt 1 100 fastigheter kan inte heller i sig anses utgöra en beaktansvärd särskild omständighet för utbyggnaden till de nu aktuella fyrtiofastigheter.

Att en utbyggnad görs i ett etablerat bebyggelseområde är inte något som i sig utgör en särskild omständighet som motiverar särtaxa. Det räcker alltså inte för att kvalificera som särskild omständighet att det är fråga om ett omvandlingsområde. Det är i stället de konkreta förhållandena inom detta område som kan motivera en särtaxa.

Utöver de två omständigheterna bergsförekomst och ledningslängd om vilka det har lämnats ingående redovisningar har några mer konkreta omständigheter som kan ha orsakat betydande kostnadsskillnader inte närmare redovisats för etapp E1. Särskilt kan noteras att de 16 befintliga gemensamhetsanläggningar för va som åberopats som fördyrande omständigheter finns på etapp E2.

Som har framgått så måste dessutom en eventuell fördyring kunna härledas till konkreta enskilda omständigheter som skiljer området mot andra delar av verksamhetsområdet. En utredning måste alltså kunna visa på vilket sätt och i vilken omfattning som de förmodade omständigheterna inom ett område har orsakat kostnadsskillnader mellan området och verksamhetsområdet i övrigt.

Va-nämnden konstaterar sammanfattningsvis dels att varken bergsförekomsten eller ledningslängderna är sådana särskilda omständigheter som kan motivera särtaxa för det aktuella området E1, dels att det inom detta område (som utgör en mycket liten del av den planerade utbyggnaden inom Hornslandet) inte har visats föreligga någon annan särskild omständighet som motiverar särtaxa. Redan p.g.a. detta bör fastighetsägarnas talan i huvudsaken bifallas. Det bör ske i enlighet med vad som framgår av 1. under rubriken Va-nämndens avgörande.

Magnus och Susann Skoog har också yrkat att bolaget/kommunen ska förpliktas att utge ersättning med 28 580 kr för extra kostnader i samband med anslutning av LTA-enhet. Yrkandet bör på de av motparten redovisade skälen lämnas utan bifall.

John och Katarina Lodin har i första hand yrkat att fastigheterna i etapp E1 inte ska behöva betala mer än vad som motsvarar fastigheternas andel av kostnaderna för att ordna va-anläggningen, procentuellt i förhållande till antalet fastigheter. I andra hand har de yrkat att kommunen inte ska inrätta kommunalt VA-område och att fastighetsägarna ska få möjlighet att ombesörja andra lämpliga lösningar. I tredje hand har de yrkat att Va-nämnden ska fastställa att bolaget (kommunen) inte äger tillämpa särtaxa beslutad den 28 november 2011, då det saknas förutsättningar för uttag av särtaxa för fastigheten Horn 1:325 och att normaltaxa därmed ska tillämpas. I fjärde hand har de yrkat att deras skyldig-

het att erlægga taxa ska begränsas till en lägre nivå, efter vad Va-nämnden må finna skäligt.

Va-nämnden har nu funnit att särtaxan inte kan tillämpas. Utredningen ger inte stöd för att ett bifall till det av John och Katarina Lodin framställda förstahandsyrkandet, som endast kan prövas beträffande deras fastighet, skulle försätta dem i en bättre situation. Inte heller ger utredningen stöd för att de med tillämpning av normaltaxan skulle komma att få betala avgifter som överstiger den gräns som anges i 32 § vattentjänstlagen. Yrkandet bör lämnas utan bifall.

Om *andrahandsyrkandet* kan konstateras att Va-nämnden inte har lagliga möjligheter att överpröva en kommuns beslut om verksamhetsområdets omfattning. Yrkandet bör avvisas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Se bilaga 7

Lars Olsson

Va-nämnden: ordföranden Lars Olsson samt ledamöterna Tord Larsson, Karl-Gunnar Andersson, Krister Nilsson, Inger Hansson och Knut Andréén (enhälligt).

Kf S 141

Inrättande av kommunalt verksamhetsområde för vatten och spillvatten på Hornslandet, Västervik

Dnr 2008/282-344

Kommunen har skyldigheter att erda vattentjänster enligt 6 § Lagen om allmänna vattentjänster (LAV). De två kriterier som ska vara uppfyllda samtidigt för att kommunen ska anses vara skyldig att inrätta verksamhetsområde är:

- behov av skydd för människors hälsa eller miljö,
- fastigheterna som har behov ska ingå i ett större sammanhang.

Enligt kommunledningskontorets skrivelse 24 mars 2011 finns ett behov av vattentjänster ur miljösynpunkt när det gäller avloppsvytsching och ur hälsosynpunkt när det gäller dricksvatten på Hornslandet i Västervik. Hornslandet omfattas totalt av 531 fastigheter. De är grupperade på olika sätt över en stor yta men de flesta delområdena uppfyller kravet på 20-30 närliggande fastigheter. I stort sett alla fastigheter på Hornslandet omfattas av begreppet större sammanhang. Några ingår dock inte i ett större sammanhang och strandnära fastigheter på fastlandet som endast kan nås med båt eller är svårillgängliga från landsidan bör även de undantagsvis ett inrättande av verksamhetsområde för Horn.

Kommunledningskontoret redovisar på karta de fastigheter som anses uppfylla kriterierna för att ingå i ett kommunalt verksamhetsområde för vatten och spillvatten.

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

att fastställa redovisat förslag till kommunalt verksamhetsområde för vatten och spillvatten på Hornslandet, Västervik.

Kommunfullmäktige beslutar
att bifalla kommunstyrelsens förslag.

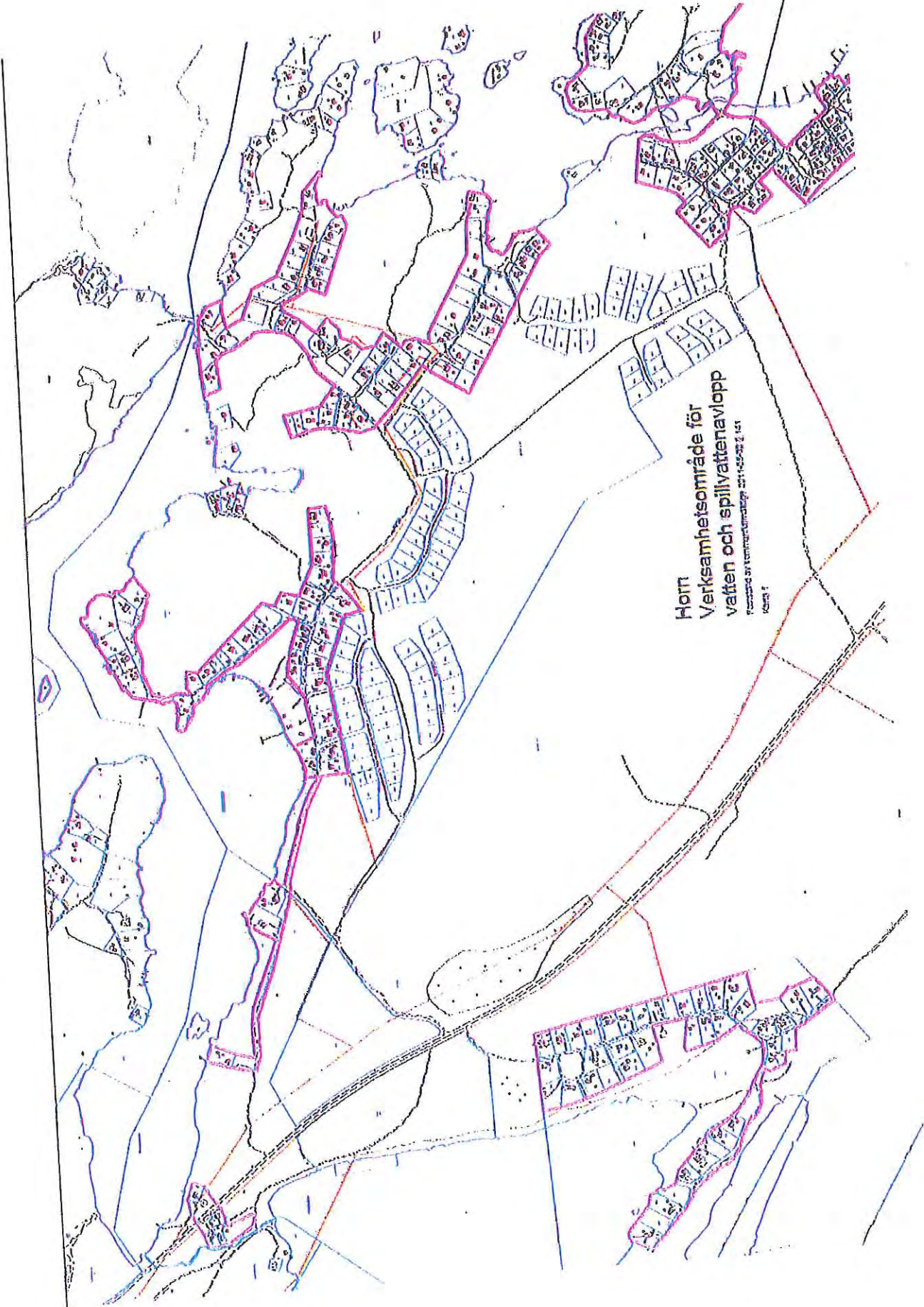
2011-05-13
Pamprades expedieras till
Västervik Miljö & Energi AB, c/o Yvonne Petrus Blomman
Kommunledningskontoret, samhällsbyggnadschef Einar Nilsson
Länsvägen 1, Valmar 1:n, 381 66 Koster

Justerares sign

Kommunfullmäktige
2011-05-13

2011-05-13
2011-05-13

www.vastervik.se
kommun@vastervik.se

Horn
Verksamhetsområde för
vatten och spillvattenavlopp
Planering av kommunaltillämpning 2011-05-22 2:14:1
Karta 1

Hom
Verksamhetsområde för
vatten och spillvattenavlopp
Forslösa av kommunfullmäktige 2011-05-02 § 141
Karta 2

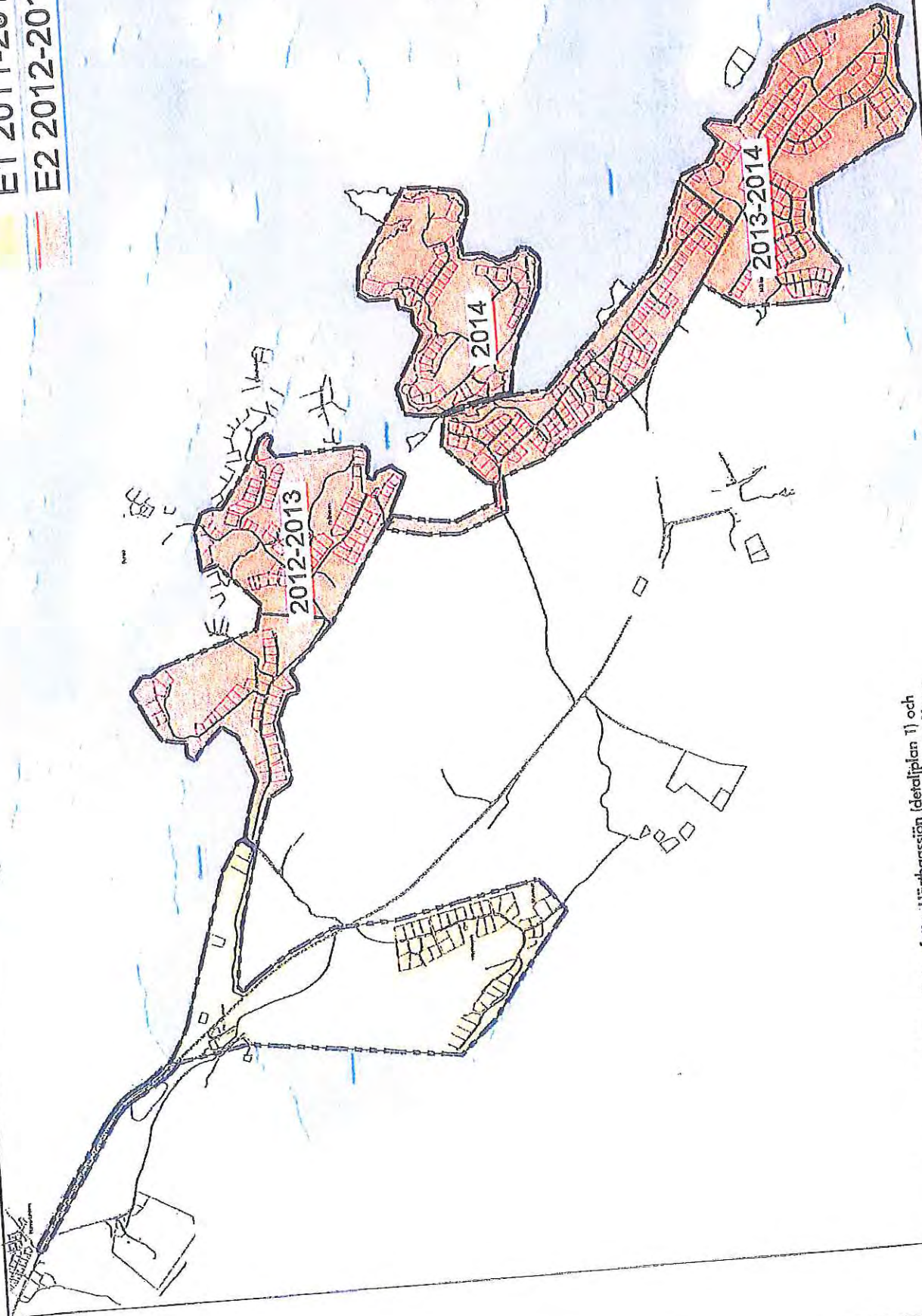

STATENS VA-NÄMND

2012-04-27

MÅNAD 4 358// ÅR 30

E1 2011-2012
E2 2012-2014

Etapp- och entreprenörsindelning. E1 innefattar Hästhagsjön (detaljplan 1) och överföringsledning, E2 består av Pepparängen och Bråtviken, Lindödjupet, Horns Udde/Måltängen och Grönö.

RAPPORT
Västerviks kommun
Hornslandet Etapp 1
VA-utredning LPS-system
2011-10-20

Upprättad av: Peter Hedenquist och Carolina Tovar

STATENS VA-NÄMND
2012-04-27
Målnr: Va.358 / Aktbil: 33

///

Uppdragsnr: 10155038 aktivitet 05	VA-utredning LPS-system Hornslandet	
Daterad: 2011-10-20		
Reviderad:		
Handläggare: Peter Hedenquist	Status: Slutrapport	

RAPPORT

Västerviks kommun Hornslandet Etapp 1

VA-utredning LPS-system

Kund

Västerviks kommun
Miljö & Energi

Konsult

WSP Samhällsbyggnad
601 86 Norrköping
Besök: Södra Grytsgatan 7
Tel: +46 11 23 53 00
Fax: +46 11 23 53 53
WSP Sverige AB
Org nr: 556057-4880
Styrelsens säte: Stockholm
www.wspgroup.se

Kontaktpersoner

Peter Hedenquist, 011-23 53 63

Uppdragsnr: 10155038 aktivitet 05	VA-utredning LPS-system Hornslan- det	
Daterad: 2011-10-20		
Reviderad:		
Handläggare: Peter Hedenquist	Status: Slutrapport	

Innehåll

1	Bakgrund och syfte	4
2	Områdesbeskrivning, nuvarande förhållanden	4
3	Föreslagen lösning	4
3.1	För- och nackdelar	4
4	Ekonomi	5
5	Slutsats, rekommendationer	5

Uppdragsnr: 10155038 aktivitet 05	VA-utredning LPS-system Hornslandet	
Daterad: 2011-10-20		
Reviderad:		
Handläggare: Peter Hedenquist	Status: Slutrapport	

1 Bakgrund och syfte

På uppdrag av Västervik Miljö & Energi har vi fått i uppdrag att se över alternativ teknisk lösning av VA-utbyggnaden för Hornslandet, för att om möjligt få till en bättre ekonomisk lösning. Den nu projekterade lösningen är baserad på ett självfallssystem i största möjligaste mån. Vi anser att man kan få en billigare lösning med ett LPS-system, med samma höga tekniska kvalitet och en driftskostnad som är konkurrenskraftig. Man har tidigare hävdat att LPS-system för med sig höga driftskostnader, men här finns numera belägg som visar att det inte behöver vara så.

Ett område inom Etapp 1, kallat Hästhagsjön, ses om en bra referens mellan det föreslagna självfalls-systemet och alternativet LPS-system. Det är bara det området som den här rapporten visar, men den ger även en fingervisning för utbyggnaden av hela Hornslandet.

2 Områdesbeskrivning, nuvarande förhållanden

Hästhagsjön är ett område med cirka 40 st befintliga fastigheter, belägna nära strandlinjen i kuperad och bergig terräng. Det föreslagna självfalls-systemet använder sig av både trycksatta avloppsrör och rör med självfall mot pumpstationer. Det krävs i det här området 4 st mindre pumpstationer och 1 st större, samt att en del fastigheter behöver egna pumpstationer, för att få upp avloppet till Hornsvägen.

3 Föreslagen lösning

Med ett LPS-system har varje fastighet en egen liten pumpstation som trycker sitt avlopp till en huvudledning och vidare upp till Hornsvägen. Detta betyder att vi endast får trycksatt avloppsledning och inte dubbla ledningar. En annan fördel är man kan följa terrängen och behöver inte göra ledningsschakten djupare än att ledningarna ligger på frostfritt djup. Detta är en stor fördel i områden med kuperad terräng och stor förekomst av berg. Man kan också planera ledningsdragningen på ett annat sätt och slipper att lägga pumpstationer i lägsta punkt, vilket i det här fallet betyder nära havet och under havsnivån, som i sin tur innebär stora kostnader för anläggandet.

Norrköpings kommun har i många år byggt ut VA med den här typen teknisk lösning för området liknande detta. De har också gjort en utvärdering över driftskostnader som visar på, att om LPS-system läggs på frostfritt djup, även är ekonomiskt fördelaktigt över tid.

Det finns även miljömässiga vinster vid t.ex. driftstopp på pumpstationen. Med ett LPS-system blir endast en fastighet drabbad och eventuell nödbräddning minimeras.

3.1 För- och nackdelar

- + Teknisk lösning för mindre komplicerad entreprenad
- + Färre ledningar i mark
- + Grundare ledningsschakter då man kan följa kuperad terräng

Uppdragsnr: 10155038 aktivitet 05	VA-utredning LPS-system Hornslandet	
Daterad: 2011-10-20		
Reviderad:		
Handläggare: Peter Hedenquist	Status: Slutrapport	

- + Minimerad förekomst av nödbreddning
- + Minimerad risk för inläckage av ovidkommande vatten

4 Ekonomi

I de kalkyler som vi gjort har vi räknat på den projektering med självfallssystem som är framtagen, medan LPS-systemet är baserat på en ny.

Vi har antagit för båda alternativen att det är 1 meter jordschakt och resten under detta är bergschakt. Andra antaganden är att återställning av befintlig väg är 50% för självfallssystemet (bredare schaktöppning pga djupare ledningsschakt) och 20 % för LPS-systemet (grundare ledningsschakt), dels genom att det är färre ledningar, men också genom att använda sig av isolering för att minska schaktdjupet.

Respektive fastighetsägare driver sin egen pump (el med 10A säkring). VMEAB levererar pumpanläggningen som fastighetsägaren sedan anlägger på den egna fastigheten. Inkoppling av pumpstationen görs av VMEAB.

Alternativ	Anläggningskostnad för Hästhagsjön
Projekterat självfallssystem	100%
LPS-system	55%

I ovan siffror har vi inte räknat med att det kan förekomma fördyrande anläggningskostnader för en del pumpstationer vid självfallssystemet, då de ligger nära strandlinjen och i vissa fall har schakter under medelvattenytan. Vi har heller inte tagit med kostnader för att anlägga el fram till pumpstationerna.

5 Slutsats, rekommendationer

Enligt våra beräkningar så blir anläggningskostnaden ca 45% lägre med ett LPS-system än det självfallssystem som är projekterat för just området Hästhagsjön.

Ser man över hela Hornslandet så kan detta vara en fingervisning, men för att få fram en mer exakt siffra krävs mer utredning.

En gissning kan vara att hela utbyggnaden kan bli uppåt 30 % mer kostnadseffektiv.

En sådan %-siffra skulle ge ca 100 milj i total utbyggnadskostnad, utifrån den kalkyl som tidigare presenterats på 141 milj.

 HELÄGT BOLAG AV VÄSTERVIKS KOMMUN	Förekomst av berg i entreprenad 1, VA-utbyggnad Hornslandet En jämförelse mellan kalkyl och utfall	Status 1 (2)
		Handläggare Elisabet Larsson Datum 2013-01-07 Rev. Datum
Rapport		

Förekomst av berg i entreprenad 1 i VA-utbyggnad Hornslandet

Jämförelse mellan kalkyl och utfall

Jämförelsen syftar till att visa den verkliga förekomsten av berg i entreprenad 1 (E 1) jämfört med den kalkyl som gjordes innan arbetet påbörjades (bergsammanställning daterad 2012-01-17). Det bör nämnas att en del ledningsdragningar har ändrats sedan geoteknikundersökningen genomfördes, men detta gäller främst i E 2.

Förläggningsdjupet med LTA-system antogs i kalkylen vara 1,7 m. I E 1 har LTA-ledningarna istället lagts på 1,2 meters djup med isolering för att minska schaktkostnaden. Skillnaden redovisas i tabell 1 tillsammans med utfallet för entreprenad 1.

Tabell 1: Skillnad berg beroende av schaktdjup samt utfall berg i E 1.

Område	Total schaktmeter	Schaktmeter berg, LTA 1,7 m	Andel berg, LTA 1,7 m	Schaktmeter berg, LTA 1,2 m	Andel berg, LTA 1,2 m	Utfall total schaktmeter	Utfall schaktmeter berg	Utfall andel berg
E1	4 028	595	15%	355	9%	4 570	402	9%

Sträckor där berg påträffats

Bilaga 1 visar utmed vilka sträckor berg har påträffats i E 1.

Bergmängder

Efter avslutad entreprenad 1 finns uppgifter på den verkligt förekommande mängden berg. Då upphandlingen grundade sig på självfallslösning i Hästhagen gjordes en uppdatering av mängdförteckningen¹ med bland annat uppskattning av bergschakt för VA-ledning (kod CBC.3111) och jordschakt för VA-ledning (kod CBB.3111).

Tabell 2: Utfall av mängden berg och jord i E1.

	Bergschakt för VA-ledning enligt uppdaterad MF (m ³)	Utfall bergschakt för VA-ledning (m ³)	Jordschakt för VA-ledning enligt uppdaterad MF (m ³)	Utfall jordschakt för VA-ledning (m ³)
Stamledning	573	315	16 245	16 503
Hästhagen	2 280	612	3 823	5 491
Totalt	2 853	927	20 068	21 994

¹ I en mängdförteckning listas de material och de moment som behövs för att utföra en entreprenad i olika koder och hur mycket som går åt av respektive kod. Entreprenören lämnar genom anbudet pris på hela mängdförteckningen.

 HELÄGT BOLAG AV VÄSTERVIKS KOMMUN	Förekomst av berg i entreprenad 1, VA-utbyggnad Hornslandet En jämförelse mellan kalkyl och utfall	Status
		Handläggare Elisabet Larsson
Rapport		Datum 2013-01-07
		Rev. Datum

Slutsats

Schakt räknat som meter där berg har påträffats överensstämmer relativt bra mellan kalkyl och utfall (tabell 1). Om man ser på schakt på 1,2 m djup är det t o m något längre sträcka med berg jämfört med kalkylen, men andelen berg är ändå densamma som den kalkylerade siffran på 9 % eftersom schaktlängden har ökat något.

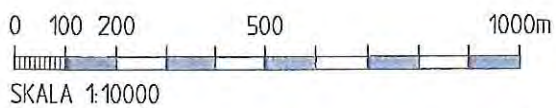
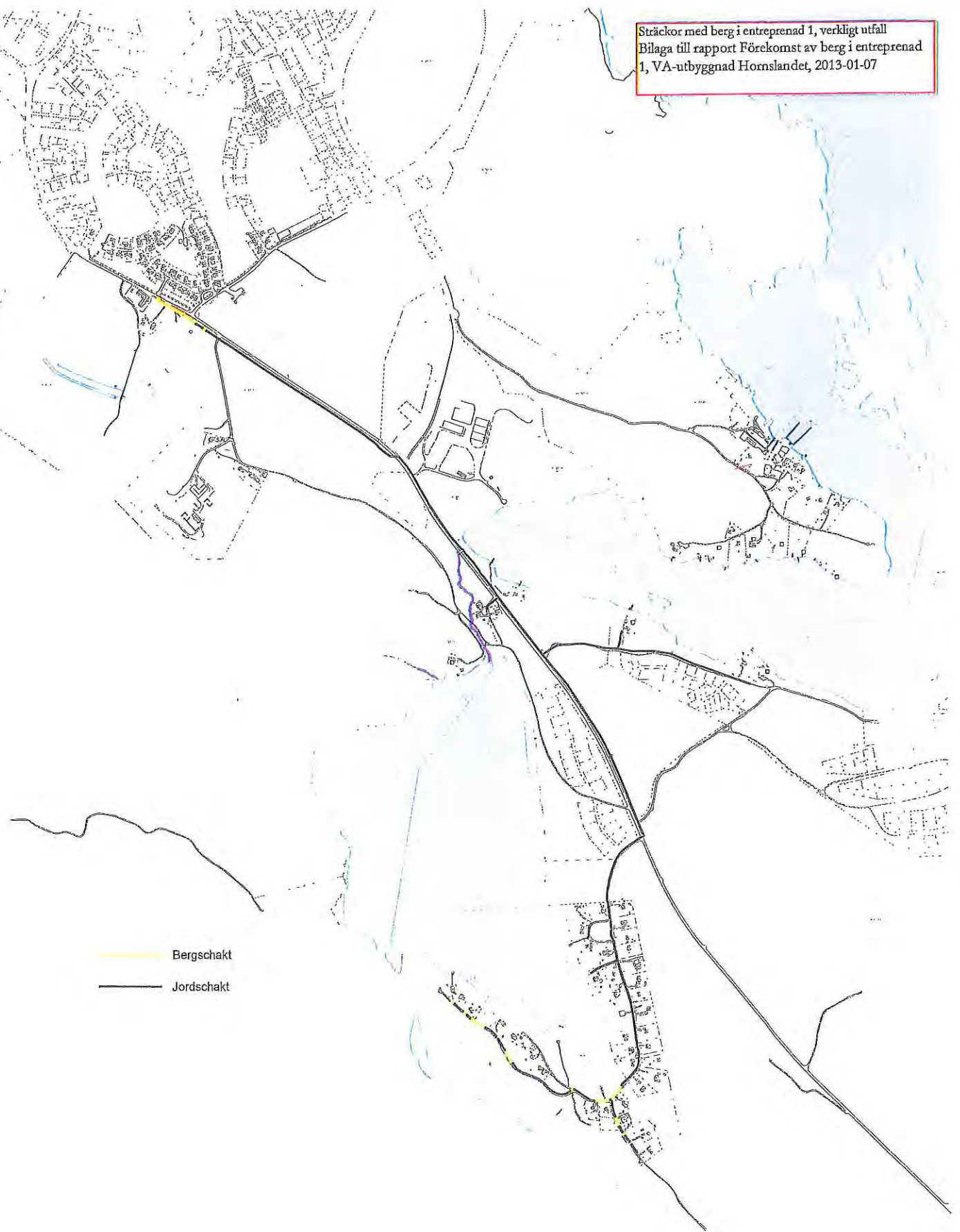
Däremot är totala mängden berg betydligt mindre än väntat (tabell 2). Utmed stamledningen är utfallet drygt hälften av förväntat berg och för Hästhagen knappt en tredjedel. När mängden bergschakt minskar ökar jordschakten motsvarande.

Att förlägga ledningarna grundare och komplettera med isolering för att undvika frysrisk är en mer kostnadseffektiv metod jämfört med att schakta till frostfritt djup. I skrivande stund är slutreglering av entreprenaden inte gjord. De exakta kostnaderna för bergförekomst i E 1 kan framräknas först därefter.

Elisabet Larsson
 VA-ingenjör

Bilaga: Karta över sträckor med berg i entreprenad 1, verkligt utfall

Sträckor med berg i entreprenad 1, verkligt utfall
Bilaga till rapport Förekomst av berg i entreprenad
1, VA-utbyggnad Hornslandet, 2013-01-07

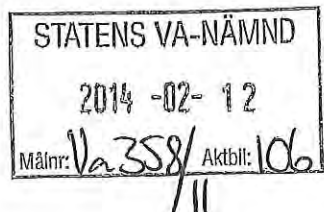
 HELÄGT BOLAG AV VÄSTERVIKS KOMMUN	Ekonomisk uppföljning VA-utbyggnad Hornlandet, år 2006-2013 kvartal 4	Status	Sida
		Slutversion	1 (3)
		Handläggare	Pia Sjöholm
		Datum	2014-01-31
Rapport		Rev. Datum	

Ekonomisk uppföljning VA på Hornlandet 2006 – 2013

Projektet med att bygga ut VA på Hornlandet kom igång på allvar år 2006, först med en utredningsfas som successivt övergått till en projekterings- och entreprenadfas. De totala utgifterna bokförda på Hornsprojektet sedan 2006 till och med fjärde kvartalet 2013 har summerats, bl a för möjlighet att jämföra med den kalkyl som ligger till grund för särtaxan för Horn verksamhetsområde.

Beräkningarna baseras på utdrag ur RoR, vårt ekonomisystem för redovisning och reskontra, där transaktionerna har summerats och fördelats på följande sätt:

- totala utgifter sedan 2006
- entreprenadkostnader
- konsultkostnader
- byggherrekostnader och
- oförutsedda utgifter
- stamledning respektive övrigt nät.

Totala utgifter åren 2006 – 2013

De totala utgifterna för denna tidsperiod uppgår till 28,7 Mkr fördelade mellan åren på sätt som framgår av tabell 1.

År	VA-utredn Hornlandet	VA Horn Entr 1	VA Horn Entr 2	Summa per år
2006	377 336	0	0	377 336
2007	83 080	0	0	83 080
2008	8 060	0	0	8 060
2009	28 512	0	0	28 512
2010	1 472 918	0	0	1 472 918
2011	2 204 622	1 493 402	0	3 698 024
2012	63 929	18 887 151	1 240 456	20 191 536
2013	0	335 971	2 502 532	2 838 503
Totalt (kr)	4 238 457	20 716 525	3 742 987	28 697 969

Tabell 1. Summering för tidsperioden 2006-2013

Verkliga utgifter jämfört med kalkylen

I kalkylen för särtaxa har den totala kostnaden beräknats till 110 Mkr. Av nedanstående diagram framgår hur stora de verkliga utgifterna fram till och med år 2013 har varit i förhållande till den beräknade totala kostnaden.

VÄSTERVIK Miljö Energi HELÄGT BOLAG AV VÄSTERVIKS KOMMUN	Ekonomisk uppföljning VA-utbyggnad Hornslandet, år 2006-2013 kvartal 4	Status	Sida 2 (3)
		Handläggare Pia Sjöholm	Datum 2014-01-31
Rapport		Rev. Datum	

Diagram 1. Kostnader 2006-2013 jämfört med beräknad totalkostnad

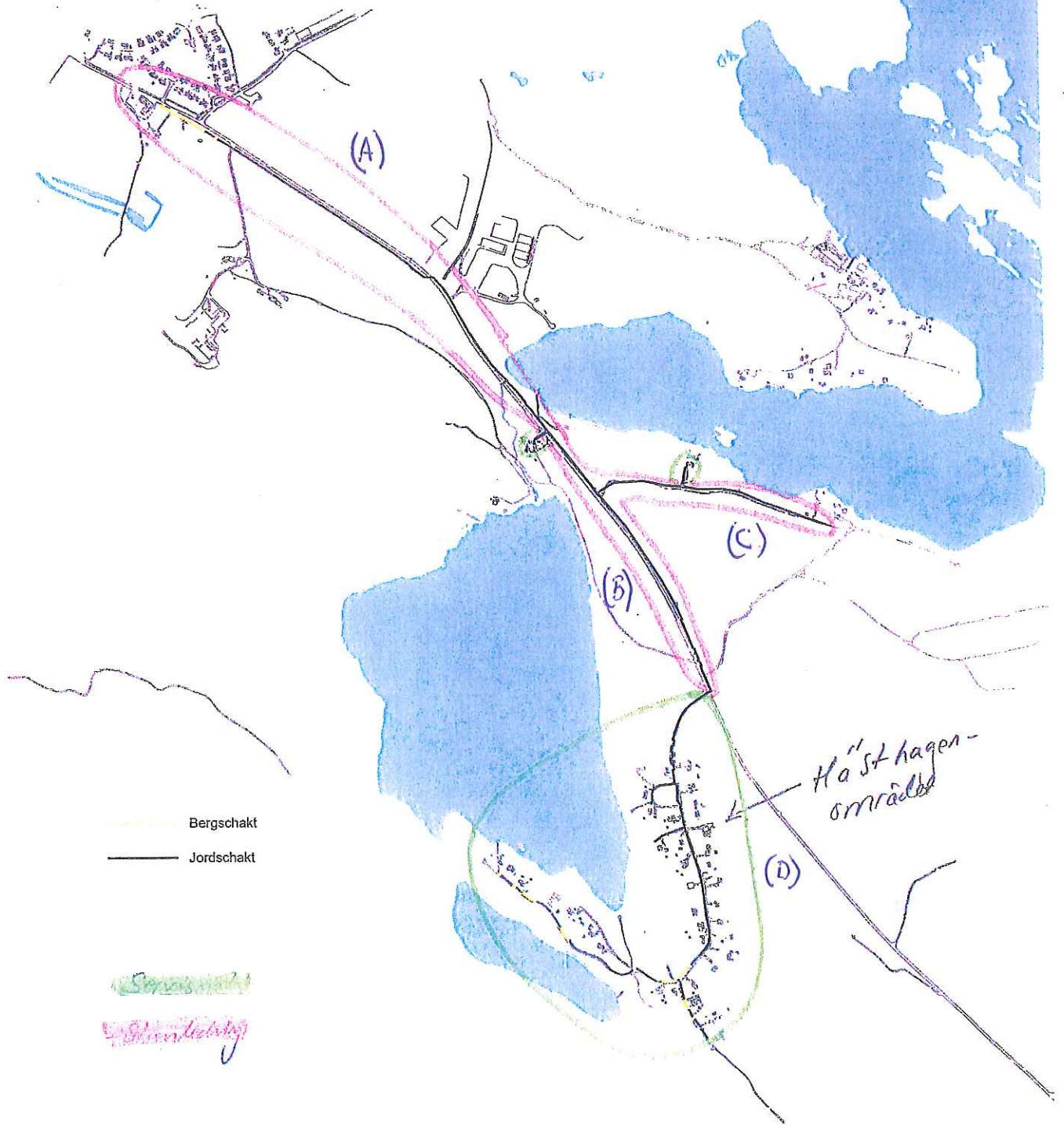
Fördelning mellan olika kostnadstyper

I kalkylen för särtaxa har den beräknade totalkostnaden fördelats på fyra olika kostnadstyper; entreprenadkostnader, konsultkostnader, byggherrekostnader och oförutsedda kostnader. Av nedanstående tabell 2 framgår den beräknade fördelningen mellan de olika kostnadstyperna som finns i kalkylen för särtaxa samt verkligt utfall för aktuell tidsperiod. Det verkliga utfallet kommer att ändras efterhand som projektet fortlöper eftersom konsultkostnader överväger i början av projektet men övergår så småningom till att domineras av entreprenadkostnader. Att den andel som utgörs av entreprenadkostnader sjunkit under 2013 till förmån för konsultkostnader beror på att projektering, men inte mycket byggnation, har pågått under år 2013.

	Beräknad fördelning	Utfall 2006-2011	Utfall 2006-2012	Utfall 2006-2013
Entreprenadkostnader	80%	17%	63%	56%
Konsultkostnader	9%	79%	33%	39%
Byggherrekostnader	3%	4%	1%	1%
Oförutsedda kostnader	8%	0%	3%	3%
Totalt	100%	100%	100%	100%

Tabell 2. Fördelning mellan olika kostnadstyper

Sträckor med berg i entreprenad 1, verkligt utfall
Bilaga till rapport Förekomst av berg i entreprenad
1, VA-utbyggnad Hornslandet, 2013-01-07

0 100 200 500 1000m
SKALA 1:10000

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Den som vill överklaga beslutet ska göra detta skriftligen. Skriften (överklagandet) ska ha kommit in till **Va-nämnden** inom tre veckor från den dag då parten fick del av beslutet. Den ska vara ställd till Svea hovrätt.

UPPLYSNINGAR

Överklagandet ska alltså vara riktat till hovrätten men lämnas eller skickas till Va-nämnden. Om handlingar skickas med posten till Va-nämnden ska portot ha betalats av avsändaren.

Har part inte gett in tillräckligt antal skrifter av inlagen som ska delges motpart, framställer hovrätten på partens bekostnad de avskrifter som behövs för delgivningen. (Normalt behövs en avskrift för varje motpart.)

Ytterligare upplysningar kan erhållas från Va-nämnden.

Se även bifogad underbilaga.

underbilaga till överklagandehänvisning

Observera att Statens va-nämnd upphör vid årsskiftet 2015/2016!

Fram till årsskiftet tar Va-nämnden emot överklaganden av beslut som nämnden har meddelat. Nämnden prövar då också om ett överklagande har kommit in i rätt tid och vidarebefordrar överklagandet till Svea hovrätt.

Mark- och miljödomstolarna ska efter årsskiftet pröva om ett överklagande av ett beslut som har meddelats av Va-nämnden har skett i rätt tid. Överklaganden som sänds till Va-nämnden men inte kommit fram före årsskiftet kommer därför att vidarebefordras till behörig mark- och miljödomstol.

Om ett överklagande inte beräknas komma fram före årsskiftet kan det i stället för att sändas till Va-nämnden sändas till den mark- och miljödomstol som är behörig. Ett överklagande i detta mål kan skickas till

Mark- och miljödomstolen vid Växjö tingsrätt
Box 81
351 03 Växjö

Information om behörig mark- och miljödomstol och adresser finns också på Domstolsverkets hemsida
<http://www.domstol.se/Om-Sveriges-Domstolar/Domstolarna/Tingsratt/Mark--och-miljodomsstol/>

SVEA HOVRÄTT

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Om Ni vill överklaga hovrättens avgörande ska Ni göra det genom att skriva till Högsta domstolen.

Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till hovrätten. Det ska ha kommit in till hovrätten senast den dag som anges i slutet av det överklagade avgörandet.

Beslut om häktning, restriktioner enligt 24 kap. 5 a § rättegångsbalken eller reseförbud får överklagas utan tidsbegränsning.

Det krävs prövningstillstånd för att Högsta domstolen ska pröva ett överklagande. Högsta domstolen får meddela prövningstillstånd endast om

1. det är av vikt för ledningen av rättstillämpningen (prejudikatskäl) att överklagandet prövas av Högsta domstolen, eller
2. det finns synnerliga skäl till sådan prövning, såsom att det finns grund för resning eller att domvilla förekommit eller att målets utgång i hovrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Överklagandet ska innehålla uppgifter om

1. klagandens namn, adress och telefonnummer,
2. det avgörande som överklagas (hovrättens namn och avdelning samt dag för avgörandet och målnummer),
3. den ändring i avgörandet som yrkas,
4. varför avgörandet ska ändras,
5. de omständigheter som åberopas till stöd för att prövningstillstånd ska meddelas,
6. de bevis som åberopas och vad som ska styrkas med varje bevis.

Förenklad delgivning

Om Ni tidigare informerats om att Ni kan komma att delges handlingar i målet/ärendet genom förenklad delgivning, kan förenklad delgivning med Er komma att användas också hos Högsta domstolen om någon överklagar avgörandet dit.